

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. LAPKRIČIO 11 D.
NUTARIMO NR. 1184 „DĖL REGIONŲ SOCIALINĖS, EKONOMINĖS PLĖTROS IR
(ARBA) INFRASTRUKTŪROS PROJEKTŲ PRIPAŽINIMO REGIONINĖS SVARBOS
PROJEKTAIS KRITERIJŲ APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO (toliau – Aprašas)
(TAP-20-293; TAIS NR. 19-12824(2));**

PAŽYMA

Nr.

Vilnius

Projekto rengėjas: Vidaus reikalų ministerija

Projekto tikslas: patikslinti projektų pripažinimo regioninės svarbos projektais kriterijus, taip pat nustatyti: projektams, pripažintiems regioninės svarbos projektais, reikalavimus, projektų pripažinimo regionui svarbiais projektais tvarką, projektų stebėsenos ir regioninės svarbos projekto statuso netekimo tvarką.

Dabartinė situacija: 2015 m. lapkričio mėn. Vyriausybė patvirtino Regionų socialinės, ekonominės plėtros ir (arba) infrastruktūros projektų pripažinimo regioninės svarbos projektais kriterijų aprašą (Nutarimas Nr. 1184), kuriame numatyta, kad regioninės svarbos projektais gali būti pripažinti regionų socialinės, ekonominės plėtros ir (arba) infrastruktūros projektai (toliau – projektai), kuriais siekiama regiono plėtros plane nustatytų regiono plėtros tikslų ir uždavinių, jeigu projektai, įvertinti pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos finansinės paramos ar kitų finansavimo šaltinių lėšų naudojimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka parengtus techninius ir finansinius dokumentus, atitinka ne mažiau kaip 4 iš 8 numatytų kriterijų:

- 1) Projekto investicijų vertė – ne mažesnė kaip 1 mln. eurų, jeigu investuojama į infrastruktūrą arba 250 tūkst. eurų, jeigu investuojama į paslaugas, metodikų sukūrimą, kvalifikacijos tobulinimą;
- 2) Projekte numatyta kurti inovatyvias technologijas, produktus, procesus ir (arba) metodus pagal sumanios specializacijos kryptis;
- 3) Projektą numatoma įgyvendinti integruotų teritorijų plėtros programų įgyvendinimo teritorijoje;
- 4) Į projektą ir su projektu susijusią veiklą per 5 metus nuo projekto įgyvendinimo pradžios numatoma pritraukti ne mažiau kaip 10 procentų projekto vertės (jeigu investuojama į infrastruktūrą) arba 25 procentus projekto vertės (jeigu investuojama į „minkštas“ veiklas) privačių tiesioginių vidaus ar užsienio investicijų;
- 5) Įgyvendinus projektą bus sukurta ir ne trumpiau kaip 3 metus nuo projekto įgyvendinimo pabaigos išlaikyta ne mažiau kaip 10 arba 15 (pagal savivaldybės gyventojų skaičių) darbo vietų, kuriose mokamas didesnis negu vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis.
- 6) Per 3 metus nuo projekto įgyvendinimo pabaigos ne mažiau kaip 33 procentai sukuriamos produkcijos arba paslaugų bus eksportuojama.
- 7) Projekto nauda ir rezultatai turi tekti ne mažiau kaip pusei konkrečiame regione esančių savivaldybių; vienos savivaldybės gyventojai negali sudaryti daugiau kaip 70 procentų

nuo visų tiesioginių naudos gavėjų projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir 3 metus nuo jo įgyvendinimo pabaigos.

- 8) Projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir 3 metus nuo jo įgyvendinimo pabaigos turi būti ne mažiau kaip 100 tiesioginių naudos gavėjų (paslaugos gavėjų).

Pagal galiojančią tvarką šiuo metu yra patvirtinti 27 regioninės svarbos projektai, visi infrastruktūriniai. Projektų vertės svyruoja nuo 500 tūkst. Eur. iki 400 mln. Eur. Tikėtina, kad kai kurie iš šių regioninės svarbos projektų daugiausiai aktualūs konkrečiai savivaldybei, o ne regionui.

Projekto esmė:

- Vietoje nuostatos, kad projektas turi atitikti 4 iš 8 kriterijų, nustatomi trys bendri ir privalomi visiems projektų vykdytojams (viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims) kriterijai, kurie gali būti įvertinti iš anksto (*ex-ante*), remiantis pagal standartizuotą metodiką rengiamu investicijų projektu. Numatomi tokie kriterijai:
 - 1) *Per visą ekonomiškai pagrįstą projekto įgyvendinimo metu sukurtą ilgalaikio turto gyvavimo arba sukurtos paslaugos teikimo laikotarpį projektu sukurta ekonominė ir socialinė nauda regionui yra didesnė už sąnaudas, t. y. naudos ir sąnaudų santykis yra didesnis kaip 1.;* Visi projektai, tiek verslo, tiek viešieji, kad atitiktų regioninio projekto statusą turės būti orientuoti ne tik į finansinį atsiperkamumą, bet ir į didesnę nei projekto investicijos sukurtą ekonominę ir socialinę naudą.
 - 2) *Projekto investicijų vertė – ne mažesnė kaip 2,5 mln. Eur.* (iki šiol buvo 1 mln. eurų, jeigu investuojama į infrastruktūrą arba 250 tūkst. eurų, jeigu investuojama į paslaugas);
 - 3) *Projekto rezultatai turės regionui, visuomenei tiesioginį poveikį ne mažesnėje nei trijų savivaldybių teritorijoje.* (iki šiol buvo numatyta, kad Projekto nauda ir rezultatai turi tekti ne mažiau kaip pusei konkrečiame regione esančių savivaldybių; vienos savivaldybės gyventojai negali sudaryti daugiau kaip 70 procentų nuo visų tiesioginių naudos gavėjų)
- Nustatomi reikalavimai projektams, pripažintiems regioninės svarbos projektais:
 - ✓ Projektai turi būti įtraukti į regiono plėtros planą;
 - ✓ Investicijų sutartyje numatytos sąlygos ir įsipareigojimai (kai projektas netenka regioninės svarbos statuso nurodytas įsipareigojimas projekto vykdytojui kompensuoti savivaldybei jos patirtų viešųjų išlaidų dalį; įsipareigojimas kompensuoti valstybei viešųjų išlaidų dalį tuo atveju, kai projekto finansavimui buvo skiriamos valstybės biudžeto ar ES lėšos).
 - ✓ Numatytas ne ilgesnis kaip 2 m. laikotarpis nuo projekto pripažinimo regioninės svarbos iki finansavimo skyrimo;
 - ✓ Valstybinės žemės sklypo nuomos sutarties trukmė negali būti ilgesnė kaip investicijų projekte ekonomiškai pagrįsta statinio ar įrenginio naudojimo trukmė;
 - ✓ Į valstybinės žemės sklypo nuomos sutartį turi būti įtraukta sąlyga nutraukti nuomos sutartį tuo atveju, kai projektas netenka regioninės svarbos statuso.

- Nustatoma, kad pasiūlymus dėl projekto pripažinimo regioninės svarbos projektu regiono plėtros tarybai, kuri priima sprendimą, gali teikti savivaldybės taryba, ministerija ar jos įgaliota institucija. Nustatoma, kad Regiono plėtros tarybos sprendimo dėl projekto pripažinimo regioninės svarbos projektu projektas, projekto aprašymas ir Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Regioninės plėtros departamentas), atliekančio regiono plėtros tarybos sekretoriato funkcijas parengta išvada turi būti paskelbti Regioninės plėtros departamento ir visų projekto teritorijos savivaldybių interneto svetainėse ne vėliau kaip per tris dienas nuo regiono plėtros tarybos sprendimo dėl projekto pripažinimo regioninės svarbos projektu projekto parengimo, o projektas, jo tikslai ir numatomos įgyvendinimo priemonės pristatytos ir viešai aptartos su to regiono visuomene regiono plėtros tarybos posėdžio metu. Apie viešo regiono plėtros tarybos posėdžio datą paskelbiama Regioninės plėtros departamento svetainėje ir savivaldybių svetainėse ne vėliau nei likus 14 dienų iki posėdžio.
- Aprašoma projektų įgyvendinimo stebėsenos tvarka ir trūkumų šalinimo procedūros. Projekto stebėseną atliekama iki projekto įgyvendinimo pabaigos.
- Nustatoma regioninės svarbos projekto statuso netekimo tvarka (kai projektas nepradedamas vykdyti; kai projekto įgyvendinimo pabaigoje nustatoma, kad nepasiekti minimalūs projekto rezultatai ir (arba) projekto investicijų vertė yra mažesnė nei 2,5 mln. Eurų; kai atliekant stebėseną nustatoma, kad buvo nepasiekti kriterijai, kuriais vadovaujantis buvo suteiktas statusas).

Derinimas: Nutarimo projektas per Teisės aktų informacinę sistemą buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Regioninės plėtros departamentui prie vidaus reikalų ministerijos, regionų plėtros taryboms.

Į Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Šiaulių, Vilniaus, Telšių, Tauragės, Utenos regionų plėtros tarybų pastabas nebuvo atsižvelgta. Į Finansų ministerijos pastabas atsižvelgta iš dalies. Paaiškinimai dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, pateikti teikime.

Dalykinio vertinimo išvada:

Dėl Aprašo:

1. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti yra pateiktas Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo Nr. VIII-1889 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūlomas iš esmės naujas regioninės politikos modelis šalyje. Atsižvelgiant į tai, kad priėmus Įstatymo projektą gali vėl tekti peržiūrėti ir Aprašo nuostatas, prašytume rengėjų papildomai įsivertinti Įstatymo projekto svarstymo ir galimo priėmimo terminus ir Aprašo nuostatų tvarumą bei užtikrinti, kad nebūtų nepagrįstai sukuriama administracinė našta visoms suinteresuotoms institucijoms ir Vyriausybei po trumpo laiko pakartotinai keisti Aprašą.

2. Susidaro įspūdis, kad visi kriterijai nustatomi tik infrastruktūriniais projektams ir tik infrastruktūriniai projektai gali turėti regioninės svarbos projekto statusą. Gal būtų tikslinga, siekiant Aprašo efektyvumo ir aiškumo, turėti platesnę regioninės svarbos projekto sampratą?
3. Aprašo 3.2. papunktyje nustatomas projektų pripažinimo regioninės svarbos projektais kriterijus „*Projekto investicijų vertė – ne mažesnė kaip 2,5 mln. Eurų*“. Nepagrįsta, kuo remiantis nustatoma būtent tokio dydžio investicijų vertė, kuri, manytume, ženkliai per didelė mažesniems regionams. Įvairūs socialiniai projektai taip pat gali turėti reikšmingą įtaką regiono socialinei ir ekonominei naudai ir jų investicijų vertė dažnai bus mažesnė kaip 2,5 mln. Eurų. **Siūlytume įvertinti tikslingumą diferencijuoti šį kriterijų pagal regionus, atsižvelgti į specifinius konkrečių regionų poreikius ir problemas.**
4. Regionų socialinės, ekonominės plėtros ir (arba) infrastruktūros projektams, pripažintiems regioninės svarbos projektais būtų suteikiama galimybė naudotis žemės sklypo paėmimu projekto įgyvendinimui ne aukciono būdu. Atkreipiame dėmesį, kad mažesniuose regionuose žemės sklypo kaina nėra pagrindinė problema investicijų pritraukimui, tad tikslinga būtų pagalvoti apie tai, kokių daugiau privalumų, būtų galima suteikti inicijuojamiems regioninės svarbos projektams, kurie turėtų reikšmingą įtaką regiono socialinės ir ekonominės naudos sukūrimui;
5. Aprašo 7 punkte nustatoma, kad informacija apie projektą, kurį siūloma pripažinti regioninės svarbos skelbiama viešai dar prieš regiono plėtros tarybai priimant sprendimą. Atkreipiame dėmesį, kad jeigu regione investicijas planuoja privatus investuotojas, verslo idėja ir jos įgyvendinimas yra konfidenciali informacija, galinti turėti komercinių paslapčių ir jos viešas išankstinis paskelbimas gali turėti neigiamos įtakos. **Siūlytume apsvarstyti galimybę projekto aprašymą pagal nurodytą projekto aprašymo formą, skelbti regiono plėtros tarybai jau priėmus sprendimą pripažinti projektą regioninės svarbos projektu. Taip pat numatyti kaip bus apsaugota privačių investuotojų konfidenciali informacija ir komercinės paslaptys.**
6. Aprašo 24.2 punkte nurodyta, kad projektas netenka regioninės svarbos projekto statuso tuomet, kai projekto investicijų vertė yra mažesnė nei 2,5 mln. Eurų. **Ar netikslinga numatyti atitinkamus saugiklius, išskirti ribas, kuomet dėl objektyvių priežasčių investicijų dydis bus pasikeitęs (dėl pakitusių rinkos kainų investicija bus ne 2,5 mln. Eurų, bet, pvz. 2,4 mln. Eurų)?**

Siūlome projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Vilija Vervečkienė

Vilija Vervečkienė, tel. 870663705, el. p. vilija.verveckiene@lrv.lt